

II. BÖLÜM

TÜRKÇE DERSİNİN AMAÇLARI, İLKELERİ VE TÜRKÇE PROGRAMI

Yrd.Doç.Dr. Mustafa Altun

*Milliyetçiliğin çok belli niteliklerinden biri dildir.
Türk milletindenim diyen insan,
her şeyden evvel ve mutlaka Türkçe konuşmalıdır.
Türkçe konuşmayan bir insan Türk kültürüne,
topluluğuna bağlılığını iddia ederse buna inanmak doğru olmaz.
Atatürk*

*İnsanoğlu dilinin altında gizlidir;
Şu dil, can kapısının perdesidir.
Yel perdeyi kaldırdı mı,
Evin içinde ne var, belirir bize.
Mevlânâ*

Giriş

Bir ülkede sürdürülebilir kalkınma ve gelişme günümüz dünyasında çoğunlukla ekonomik göstergelerle ifade edilse de, bir toplumun gelişmesi, o toplumu oluşturan bireylerin ortak bir dille anlaşmasına bağlıdır. Bu sebeple her örgütlü toplum resmî dil, ulusal dil ya da ana dili diye adlandırılan ortak kullanım diline önem vermekte, bu dilin gelişmesi ve öğretilmesi noktasında büyük titizlik göstermektedir.

Türkiye’de de Milli Eğitim Bakanlığı, Türkçenin yurttaşlarca doğru, güzel ve anlaşılır bir biçimde kullanılması için örgün ve yaygın eğitim kurumlarında uygulanmak üzere değişik eğitim kademelerine yönelik programlar hazırlamaktadır. Cumhuriyet’in kuruluşundan bu yana diğer derslerde olduğu gibi Türkçe dersinde de birçok kez programlar uygulamaya konulmuş, yeni bilimsel gelişmelerin ışığında, günün koşulları da dikkate alınarak aksaklığı görülen programlar yenileriyle değiştirilmiştir.

Bugünden bakıldığında hazırlanan programlar ve uygulamalar sonucunda ülke genelinde okur-yazarlık oranında göreceli bir artış sağlansa da, ülke nüfusuna göre kitap, gazete, dergi vb. yayınların tirajlarına bu sayısal artış yansımamaktadır. Tirajı yüksek yayınların çoğunluğunun görsel materyalce zengin olması da, yazılı metinleri okumaktan çok, resimleri okumaya eğilimli bir okur kitlesinin varlığını göstermektedir. Buna bağlı olarak televizyon, internet gibi elektronik haberleşme kanallarının okuma kültürünü, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

2004 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'na hazırlanan yeni Türkçe programı yukarıda ifade edilen bu çarpık tabloyu olumlu yönde geliştirme iddiasındadır. Bu bölümde, eski programların kısa bir özetinin ardından yeni programın genel özellikleri verilecek ve eleştirel bir bakışla bir değerlendirme yapılmaya çalışılacaktır.

1. Türkçe Ders Programının Tarihî Gelişimi

Eğitim programlarının hazırlanması pek çok farklı ölçütün dikkate alınmasıyla mümkün olmaktadır. Programlar çoğunlukla bilimsel bir arka planı dayansa da, dünyanın gidişi, devletin ve toplumun beklentileri de program tasarımında etkili olmaktadır. Devletin yönetim anlayışı, siyasal ve ekonomik eğilimleri, ideolojisi; toplumun inancı, gelenekleri, görenekleri, yaşayış tarzı, ahlâk anlayışı; meslek gruplarının, sivil toplum örgütlerinin düşünceleri programa yansiyabilmektedir¹. Türkiye'deki eğitim programlarını bu bağlamda incelediğimizde, süreç içinde bilimsel olduğu kadar siyasî izler taşıdığı da söylenebilir².

Türkiye'de program geliştirme çalışmaları Osmanlı Devleti döneminde başlamıştır. II. Mahmut'tan itibaren Türkçenin eğitim dili olarak önemini yansıtan gelişmeler yaşanmış, 1839 Tanzimat Fermanı'nın ilanından Cumhuriyet'e kadarki süreçte okuma ve yazmayı artırıcı değişik programlar yürürlüğe konmuş, ancak bu programlar bütüncül olmaktan çok uzak kalmıştır³. Bugünkü

¹ Konuyla ilgili bkz. : A.V. Kelly (2004), *The Curriculum Theory and Practics (Program Kuram ve Uygulamaları)*, Sage Yayınevi, 5. Baskı. (Kelly, insan bilgisinin niteliği, program hazırlama süreçleri, ölçme ve değerlendirme, programların siyasal yönleri, demokratik eğitim başlıkları altında program kuramları ve uygulamalarına yer vermiştir.), Arthur K. Ellis (2004), *Exemplars of Curriculum Theory (Program Kuramı Modelleri)*, Eye On Education Inc. (Ellis, öğrenen merkezli, toplum merkezli ve bilgi merkezli program olmak üzere üç program yaklaşımından örnekler sunmuştur.)

² Konuyla ilgili bkz. : Ahmet ESKİCUMALI (1994), *Ideology and Education: Reconstructing the Turkish Curriculum for Social and Cultural Change, (1923-1946) (İdeoloji ve Eğitim: Sosyal ve Kültürel Değişim için Türkçe Programın Yeniden Yapılandırılması)*, Wisconsin-Madison Üniversitesi (ABD), Yayınlanmamış Doktora Tezi. (Eskicumalı, Tek Parti dönemini kapsayan araştırmasında, devletin, hem Batılı, hem Ulusalçı olan ideolojisine uygun, birleştirilmiş ve laik bir eğitimi benimsediğini, kendi 'elit'lerini yarattığını ifade etmektedir.)

Barak Aharon SALMONI (2002), *Pedagogies of Patriotism: Teaching Socio-Political Community in Twentieth-Century Turkish and Egyptian Education (Vatanseverliğin Pedagojisi: Yirminci Yüzyılda Türk ve Mısır Eğitiminde Sosyo-politik Toplum Yetiştirme)*, Harvard Üniversitesi (ABD), Yayınlanmamış Doktora Tezi. (Salmoni, ideoloji, program ve uygulamalardan hareketle Türk ve Mısır eğitim sistemlerinin benzerlikleri olduğunu belirtmektedir.)

Seyfi KENAN (2003), *Education under the Impact of Mechanistic and Positivistic Worldviews: The Case of Turkish Socio-educational Transformations (Mekanist ve Pozitivist Dünya Görüşünün Etkisinde Eğitim: Türk Sosyo-egitimsel Dönüşümün Durumu) (1923-1940)*, Columbia Üniversitesi (ABD), Yayınlanmamış Doktora Tezi. (Kenan, incelediği dönemlerde Türk eğitim sisteminin mekanist-pozitivist bir anlayışla 'tabula rasa (boş levha)'ya biçim verir gibi yeniden yapılandırıldığını ifade etmektedir.)

³ Konuyla ilgili bkz.: Yahya AKYÜZ, (2001), *Türk Eğitim Tarihi Başlangıçtan 2001'e*, Alfa Yayınları, İstanbul; Necdet SAKAOĞLU, (2003), *Osmanlı'dan Günümüze Eğitim Tarihi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

anlamda programlara ise ancak Cumhuriyet sonrasındaki çalışmalar sonucunda ulaşılmıştır.

Cumhuriyet'in ilanından itibaren bugüne değin, ilköğretimde, aralarında taslak niteliği taşıyanlar dışında, 1926, 1936, 1948 ve 1968 olmak üzere belli başlı dört programdan söz edilebilir. Bu programların genel olarak ulusalcılık, laiklik, pozitif bilimler ve batılılaşma ekseninde hazırlandıkları ifade edilebilir.

1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu (Eğitim Birliği), 1928'de Harf İnkılâbı, 1932'de Türk Dil Kurumu'nun kurulması 1948'e kadarki programların niteliklerini belirlemiştir. 1926'daki programda Türkçe dersinin hedefleri arasında öğrencilerin İstanbul Türkçesine alıştırmaları esas kabul edilmiştir. 1936 programında ise *“Türk dil inkılâbının ilkokulun payına düşen gayelerini tahakkuk ettirmek”* ifadesi dikkati çekmektedir (İlkokul Programı:1936). Bu programla, Türkçenin bir dil bilgisi kitabının henüz hazırlanmamış olması dolayısıyla dil bilgisi öğretimine ara verilmiştir.

1948 programı önceki öğretim programlarından farklı olarak derslerin genel amaçlarına özel amaçlarda eklenmiştir. Programda, Türkçe dersinin amaçları arasında gösterilen *“Dilimizin bağlı olduğu ana kuralları sezdirip onlara Türk dilini kullanmada güven kazandırmak”* ifadesi, 2005 Yeni Türkçe Programı'nda yer alan *“dil bilgisi kural ve ilkelerinin sezdirilmesi”* yaklaşımıyla benzeşmesi bakımından önemlidir. Program, 20 yıl yürürlükte kalmıştır.

1968 programı, 1962 program taslağının tabul edilmesiyle yürürlüğe girmiştir. Programda 1936 ve 1948 programlarında kaldırılan inşaat dersi tekrar eklenmiştir. 1981'de ilk ve orta okulların birleştirilmesi ile *“ilköğretim okulları için Türkçe programı”* yayınlanmıştır. Programda, ölçme ve değerlendirme bölümü, diğerlerine göre yetersiz görülmektedir.

2004'te taslağı yayınlanan, 2005'te pilot okullarda uygulaması yapılan Yeni Türkçe Programı, Yapılandırmacı Yaklaşım ve Çoklu Zekâ Kuramı'nı temel alan yeni bir anlayışla hazırlanmış, 2006 yılında tüm Türkiye genelinde uygulanmaya başlamıştır. Programın iddialı bir biçimde kamuoyuna sunulması, beklentilere yol açmış, eleştirileri de beraberinde getirmiştir.

2. Eğitim Programlarının Öğeleri

2.1. Türk Millî Eğitimi'nin Amaçları

Millî Eğitim Temel Kanunu'nda Türk Millî Eğitiminin genel amaçları üç ana paragrafta toplanmıştır. Buna göre, örgün ve

yaygın eğitim kurumlarına devam eden her öğrencinin, iyi birer yurttaş, birey ve meslek sahibi olması hedeflenmiştir. Amaçlar, bu açıdan incelendiğinde devlet ile birey arasındaki ilişkinin sınırlılık ve sorumluluklarının; bireyin kendini gerçekleştirme ve kariyer edinme sürecindeki hedeflerinin kimi somut, kimi de soyut kavramlarla belirlendiği ifade edilebilir. Eğitim üzerine, basın ve yaygın organlarına yansıyan tartışmaların da dikkat edildiğinde, bu kavramlar çerçevesinde yapıldığı gözlenebilir: *millilik, ahlâk, manevî ve kültürel değerler, laiklik* vb. Her siyasal eğilim, bu kavramları kendi ideolojisi bağlamında yorumlamakta, eğitim ve öğretim etkinliklerini de bu yorum çerçevesinde biçimlendirme çabasına girmektedir. Toplumun tüm kesimlerinin ortak paydasını oluşturan, evrensel ve ulusal değerlerin kesiştiği bir anlayışı kabul etmekle, çatışma doğuran bu yaklaşımların önüne geçilebilir.

Aşağıda 14 Haziran 1973'te Resmi Gazete'de yayınlanan 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları şöyle ifade edilmiştir:

I. Genel Amaçlar

Madde 2.

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini;

1. (Değişik: 16/6/1983 - 2842/1 md.) Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik; lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek, gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

2.2. Yeni Türkçe Programının Genel Nitelikleri

Türkçe Programının da içinde yer aldığı Yeni İlköğretim Programı, Çoklu Zekâ Kuramı ve Yapılandırıcı Yaklaşım çerçevesinde hazırlanmıştır. Bu bağlamda programın “öğrenci merkezli” bir anlayışa sahip olduğu söylenebilir. “Öğrenci merkezlilik” de etkinlik temelli bir öğretim ve eğitim yaklaşımını beraberinde getirmiştir. Öğretmen, bilgi aktaran konumundan

yönlendiren, kılavuzluk eden konuma yükseltilmiştir. Öğrenci bilgiyi ezberlemekten çok, onu yaşamın içinde kullanmayı öğrenmeye teşvik edilmiştir. Bu çerçevede yeni Türkçe Programında, dil bilgisinin kurallar yığını olmaktan çıkarılıp, metinlerden ve etkinliklerden hareketle sezdirilerek öğretilmesi amaçlanmıştır. Ders kitapları da programın bu niteliklerine uygun biçimde sadece metinlerin yer aldığı “ders kitabı”, etkinlikleri içeren “alıştırma kitabı” ve “öğretmen kılavuzu” olmak üzere üç ayrı kitaptan oluşmuştur.

Şekil 1. Davranışçı, Bilişsel ve Yapıcı Öğrenmenin Özellikleri

Temel öğeler	Davranışçı [Behaviorist]	Bilişsel [Cognitive]	Yapıcı [Yapılandırıcı, Constructivist]
Bilginin Niteliği	Nesnel gerçekliğe dayalı, bilen kişiden bağımsız	Nesnel gerçekliğe dayalı, bilen kişinin önbilgilerine bağlı	Bireysel ve toplumsal olarak yapılandırılan öznel gerçekliğe dayalı
Öğretmenin Rolü	Bilgi aktarma	Bilgi edinme sürecini yönetme	Öğrenciye yardım etme. işbirliği yapma
Öğrencinin Rolü	Edilgen	Yarı etkin	Etkin
Öğrenme	Koşullama sonucu açık davranıştaki değişim	Bilgiyi işleme	Bireysel olarak keşfetme ve bilgiyi yapılandırma
Öğretim Türü	Ayırma Genelleme İlişkilendirme Zincirleme	Bilgileri kısa dönemli bellekte işleme, uzun dönemli belleğe depolama	Gerçek durumlara dayalı sorun çözme
Öğretim Türü	Tümevarımcı	Tümevarımcı	Tümdengelimci
Öğretim Stratejileri	Bilgiyi sunma, alıştırma yaptırma, geribildirim verme	Öğrencinin bilişsel öğrenme stratejilerini harekete geçirme	Etkin, özdenetimli, içten güdülenmiş araştırmacı öğrenme
Eğitim Ortamları	Çeşitli geleneksel ortamlar, (programlı öğretim, bilgisayar destekli öğretim vb.)	Öğretmen ve bilgisayara dayalı öğretim	Öğrencinin ilerlemek için fiziksel/zihinsel tepkiler göstermesin! gerektiren etkileşimli ortamlar
Değerlendirme	Öğretim sürecinden ayrı ve ölçüte dayalı	Öğretim sürecinden ayrı ve ölçüte dayalı	Öğrenme süreci içinde ve ölçüitten bağımsız

Kaynak: Seels, B. (1989) & Scheurman, G. (1998)'den yararlanarak düzenlenmiştir. (Aktaran: Deryakulu, 2001)

Şekil 2. Geleneksel ve Yapıcı [Yapılandırıcı] Sınıfların Karşılaştırılması

<i>Geleneksel Sınıflar</i>	<i>Yapıcı [Yapılandırıcı] Sınıflar</i>
<i>Eğitim programı temel becerileri vurgular, ilerleme parçadan bütüne doğrudur.</i>	<i>Eğitim programı önemli kavramları vurgular, ilerleme bütünden parçaya doğrudur.</i>
<i>Programa sıkı sıkıya bağlılık önemlidir.</i>	<i>Öğrenci soruları üzerinde durma ve öğretimi bunlara göre yönlendirme önemlidir.</i>
<i>Programdaki etkinlikler büyük ölçüde ders ve çalışma kitaplarına dayalıdır.</i>	<i>Programdaki etkinlikler büyük ölçüde birincil bilgi kaynaklarına ve öğrenci materyallerine dayalıdır.</i>
<i>Öğretmenler genellikle didaktik biçimde davranırlar ve öğrencilere bilgi sunarlar.</i>	<i>Öğretmenler genellikle etkileşimli biçimde davranırlar ve öğrencilerin kişisel bir anlayış geliştirmeleri için çalışırlar.</i>
<i>Öğrenmeyi değerlendirme etkinliği genellikle öğretimden ayrı olarak görülür ve her zaman sınavlarla yapılır.</i>	<i>Öğrenmenin değerlendirilmesi, öğretme işiyle iç içedir ve öğretmenin öğrenci çalışmalarının sonuçlarını gözlemlemesiyle yapılır.</i>
<i>Her öğrenci temelde yalnız başına çalışır.</i>	<i>Öğrenciler genellikle gruplar halinde çalışırlar.</i>
<i>Öğrenciler, öğretmenin üzerine türlü bilgileri yazacağı boş bir levha olarak görülür.</i>	<i>Öğrenciler, gerçek dünyaya ilişkin kuramlar oluşturabilen düşünürler olarak görülür.</i>

Kaynak: Brooks, J.G. & Brooks, M.G. (1993). (Aktaran: Deryakulu, 2001)

Öğretmenlerin, klâsik aktarıcı işlevinden yönlendirici ve kılavuzluk edici işleve geçişi, görünürde ek sorumluluklar getirmekle birlikte, mesleki tatmin ve öğretmen kalitesinin yükseltilmesi bakımından önem kazanmaktadır. Programla, öğretmenlerin, “ders kitabının öğretmeni” olmaktan çıkarılarak, “dersin öğretmeni”, tasarlayıcısı, uygulayıcısı haline dönüştürülmeleri amaçlanmaktadır. Ders kitaplarındaki etkinliklerin yanı sıra, programın genel çerçevesine uygun farklı etkinlikleri de öğretmenin uygulamasına imkân tanınmaktadır.

Yeni Türkçe Programı, ilk okuma-yazma öğretimi bakımından öncekinden farklılık göstermektedir. “Ses Temelli Cümle Yöntemi” adı verilen bir yöntem benimsenmiştir. Buna göre öğrencilere anlamlı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra, hecelere, kelimelere ve cümlelere ulaşılmaktadır. Yazma öğretiminde ise “bitişik eğik yazı” tercih edilmiştir⁴.

⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. : Hayati Akyol, (2005), **Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi**, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Programda, içeriklerin düzenlenmesinde genellikle tematik yaklaşım dikkate alınmış ve bu çerçevede öğrenme alanları belirlenmiştir. En öne çıkan değişikliklerden biri de ara disiplinlerin tanımlanması ve öğrenme alanları ile ilişkilendirilmesidir.

Sıraladığımız bu niteliklerin, uygulama alanında yaşama geçmesi, öğretmen, veli ve okul yöneticilerinin programı benimsemesi, istekle ve sabırla çalışması sonucunda gerçekleşecektir.

2.3. Yeni Program Üzerine Eleştiriler

Taradığımız hemen birçok kaynakta, Yeni İlköğretim Programı genel yaklaşım itibarıyla olumlu bulunmakla birlikte, olumsuz eleştiriler de almıştır⁵.

Yapılandırıcı Yaklaşımın bilginin öznel, dolayısıyla “gerçek”in de değişken ve göreceli olduğuna dair felsefi bakışı, ilk eleştiri noktasını oluşturmaktadır. Oysa, bilimsel araştırmanın temelinde, insandan bağımsız bir evren algılaması yatmaktadır. Ne makrokozmos (büyükevren), ne de mikrokozmos (küçükevren) bizim algımıza bağlı olarak değişmektedir. Kendine özgü kuralları olan, içinde insanın da yer aldığı bir evren mevcudiyeti söz konusudur⁶.

Bilginin özneliği, evrenin bir düzeni (kozmos) değil, düzensizliği (kaos) temsil ettiği sonucunu da doğurması bakımından dikkat çekicidir. Herkesin dış dünyayı kendi zihninde, kendine özgü bir biçimde “yapılandırması” ortak zeminin oluşturulmasını zorlaştırabilir. Tabii programda, yaratıcı ve eleştirel düşünebilme becerisine gönderme yapıldığı düşünülürse, “yapılandırıcı” yaklaşım bu sınırlar içerisinde uygun görülebilir.

Program, öğrenci merkezli ve etkinlik temelli oluşu dolayısıyla, Türkiye koşulları içerisinde bunun ülke genelinde uygulanmasının mümkün olmayacağı yönünde de eleştirilmektedir. 30 ve üzeri mevcudu olan sınıflarda etkinliklerin hakkını vererek yapılamayacağı ifade edilmektedir. Araç ve gereç yönünden

⁵ Banu Yargın (2005), “Türkçe Öğretim Programı İnceleme Raporu, Yeni Öğretim Programlarını İnceleme ve Değerlendirme Raporu, http://www.erg.sabanciuniv.edu/docs/mufredat_raporu.doc (28 Temmuz 2006’da indirilmiştir.). (Yargın, eski ve yeni Türkçe programlarını ayrıntılı olarak karşılaştırmış, yeni programı yaklaşım ve yöntem bakımından olumlu bulduğunu belirtmiş, bazı eksiklikleri dile getirmiştir.); Eğitim Programları ve Öğretim Alanı Profesörler Kurulu İlköğretim 1-5. Sınıflar Öğretim Programlarını Değerlendirme Toplantısı (Eskişehir) Sonuç Bildirisi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2 Aralık 2005, <http://ilkogretim-online.org.tr/vol5say1/sbildirge%5B1%5D.pdf>. (Bu bildiriye, yeni programın yerel olmadığına, akademisyenler arasında gerektiği kadar tartışılmadığına, hızlı ve çabuk hazırlandığına, öğretmenlerin hizmetiçi eğitimlerinin yetersizliğine yönelik eleştiriler öne çıkmaktadır.)

⁶ Konuyla ilgili bkz. : Jean R. Searle (2006), *Zihin Dil Toplum, Litera Yayıncılık*, İstanbul, s.9-14. (Searle, Yapılandırıcı Yaklaşımın da arka planını oluşturan, Görecelik ve Kuvantum Kuramları gibi ‘antirasyonal’ ve ‘antirealist’ görüşleri eleştirerek, evrenin bizden bağımsız olduğuna dair iddiayı savunmuştur.)

yetersiz olan okullarda programın etkin biçimde uygulanamayacağı belirtilmektedir⁷.

Akademik çevrelerin yanı sıra, toplumun diğer kesimlerinin de program hakkında çoğu bilimsel olmayan, kuramdan çok tecrübeye ve gözleme dayanan, kimi zaman siyasal nitelik taşıyan eleştirileri söz konusudur. Eleştiriler, birbirine karşıt olduğu düşünülen kavramlar merkeze alınarak yapılmakta, bu bağlamda “küreselci-ulusalci” karşıtlığı öne çıkmaktadır.

Velilerin de, öğrencilerin birbirinden farklı derslerdeki etkinlikleri yetiştirebilmek adına aşırı bir yükü karşı karşıya kaldığı, bunun yılgınlığa sebep olduğu; okulla ev arasında çantasında bir ders için birden fazla kitap taşıyarak ‘*kitap hamallığı*’ yaptığı yolunda eleştirileri vardır.

Bütün bu eleştirileri de dikkate aldığımızda program; felsefesi, öğretim ve eğitim yaklaşımları, vizyonu, stratejileri, yöntem ve teknikleri, ölçme ve değerlendirmeleri bakımından gelişmiş ülkelerdeki uygulamalarla eşgüdümlü olduğu izlenimini vermektedir. Anlaşılan odur ki, sorun, programın kendisinden çok, onun uygulamasında yaşanacak yetersizlik ve aksaklıkların nasıl asgariye indirileceği noktasındadır.

⁷ Bu eleştirilerle ilgili bkz. :

Ramazan Subaşı (2006), **2005-2006 Öğretim Yılından İtibaren Uygulanmakta Olan Yapılandırıcı Eğitim Programına Öğretmenlerin Bakışı (İstanbul İli Bağcılar İlçesi Örneği)**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. (Subaşı, araştırma sonucunda sınıf mevcutlarının fazlalığının, ders araç-gereç yetersizliğinin şikayetlerde öne çıktığını, erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere; genç öğretmenlerin yaşlılara göre yeni programa olumlu baktıklarını, eğitim ve fen-edebiyat fakültesi mezunlarının programın özünü daha iyi kavradıklarını belirlediklerini ifade etmiştir.)

Semra Canbay (2006), **İlköğretim Birinci Kademe Çoklu Zeka Kuramı Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. (Canbay, Yalova ilinde 240 sınıf öğretmeni üzerine yaptığı araştırma sonucunda, öğretmenlerin Kuramı olumlu bulduklarını; ancak araç-gereç yönünden eksik olduklarını, kalabalık sınıflarda ders yaptıklarını; hem kendilerinin, hem de yönetici ve müfettişlerinin eğitim almaları gerektiğini ifade ettiklerini belirtmiştir.)

Kaynaklar

- AKYOL, Hayati, (2005), **Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi**, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- AKYOL, Hayati (2006), **Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri**, Kök Yayıncılık, Ankara.
- AKYÜZ, Yahya (2001), **Türk Eğitim Tarihi Başlangıçtan 2001'e**, Alfa Yayınları, İstanbul.
- ALPEREN, Nusret, (1989), **Türkçe Öğretimi Rehberi**, MEB, İstanbul.
- BAYMUR, Fuat, (1968), **Türkçe Öğretimi**, İnkılap ve Aka, İstanbul, 2 cilt.
- CANBAY, Semra (2006), **İlköğretim Birinci Kademe Çoklu Zeka Kuramı Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- CEMİLOĞLU, Mustafa, (1995), **Türkçe Öğretimi**, Uludağ Üniversitesi Yayınları, Bursa.
- CHILDRESS, J. Faith (2001), **Republican Lessons: Education and the Making of Modern Turkey (Cumhuriyet Sınıfları: Eğitim ve Çağdaş Türkiye'nin Kuruluşu)**, Utah Üniversitesi (ABD), Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- ÇİFTÇİ, Musa (1996), **Atatürk Döneminde Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi (1923-1938/İlkokul)**, Gazi Üniversitesi Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- DEMİRAY, Kemal, (1982), **Temel Eğitim Okulları 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuzu**, MEB, İstanbul.
- DEMİREL, Özcan, (2000), **Türkçe Öğretimi**, PegemA Yayıncılık, Ankara, 2. Baskı.
- DEMİREL, Özcan-ŞAHİNEL, Melek (2006), **Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için Türkçe Öğretimi**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 7. Baskı.
- DERYAKULU, Deniz, (2001), 'Yapıcı Öğrenme', **Sınıfta Demokrasi**, Eğitimsen Yayınları, Ankara (www.egitim.aku.edu.tr/yapici.doc 3 Aralık 2005'te indirilmiştir.)
- Eğitim Programları ve Öğretim Alanı Profesörler Kurulu İlköğretim 1-5. Sınıflar Öğretim Programlarını Değerlendirme Toplantısı (Eskişehir) Sonuç Bildirisi**, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2 Aralık 2005, <http://ilkogretim-online.org.tr/vol5say1/sbildirge%5B1%5D.pdf>,
- ERGİNER, Ergin (2006), **Öğretimi Planlama, Uygulama ve Değerlendirme**, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 3. Baskı.
- ESKİCUMALI, Ahmet (1994), **Ideology and Education: Reconstructing the Turkish Curriculum for Social and Cultural Change, (1923-1946) (İdeoloji ve Eğitim: Sosyal ve Kültürel Değişim için Türkçe Programın Yeniden Yapılandırılması)**, Wisconsin-Madison Üniversitesi (ABD), Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- GARDNER, Howard, (2004), **Zihin Çerçevesi (Çoklu Zekâ Kuramı)**, (Çeviren: Ebru Kılıç), Alfa Yayınları, İstanbul.
- GÖĞÜŞ, Beşir (1978), **Türkçe ve Yazın Eğitimi**, Kadıoğlu Matbaası, Ankara.
- GÖĞÜŞ, Beşir, (1982), **Temel Eğitim Okulları 1, 2, 3. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuzu**, MEB, İstanbul.
- GÖĞÜŞ, Beşir, (1982), **Temel Eğitim Okulları 4, 5. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuzu**, MEB, İstanbul.
- GÖĞÜŞ, Beşir, (1968), **İlkokullarda Türkçe Öğretim Kılavuzu**, MEB, İstanbul.
- HALPERN, Diane F. (2003), **Thought and Knowledge : An Introduction to Critical Thinking (Düşünme ve Bilgi: Eleştirel Düşünmeye Giriş)**, Lawrence Erlbaum Associates, NJ, USA (ABD).
- İlkokul Programı**, (1936), Kültür Bakanlığı, İstanbul
- İlkokul Programı**, (1957), Maarif Basımevi, İstanbul.
- İlkokul Programı**, (1977), Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- İlkokuma ve Yazma Öğretmen Kılavuzu**, (1984), MEB, Ankara.
- İlköğretim (1-5. Sınıflar) Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu**, (2004), Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi, Ankara.

İlköğretim Kurumları Türkçe Eğitimi Programı (I. ve II. Kademe), (1995), Milli Eğitim Basımevi, Ankara.

İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi ve Sorunları, (1994), Türk Eğitim Derneği, Şafak Matbaacılık, Ankara.

KARAKUŞ, İdris, (2002), **Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi**, Anıtepe Yayınları, Ankara, 2. Baskı.

KAVCAR, Cahit ve diğerleri, (1997), **Türkçe Öğretimi**, Engin Yayınevi, Ankara.

KAVCAR, Cahit, (1999), **Edebiyat ve Eğitim**, Engin Yayınları, Ankara, 3. Baskı.

KAVCAR, Cahit-OĞUZKAN, Ferhan, (1987), **Türkçe Öğretimi**, Anadolu Üniversitesi AÖF, Eskişehir.

KENAN, Seyfi (2003), **Education under the Impact of Mechanistic and Positivistic Worldviews: The Case of Turkish Socio-educational Transformations (Mekanist ve Pozitivist Dünya Görüşünün Etkisinde Eğitim: Türk Sosyo-eğitimsel Dönüşümün Durumu) (1923-1940)**, Columbia Üniversitesi (ABD), Yayınlanmamış Doktora Tezi.

KOÇ, Gürcü (2002), **Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Duyuşsal ve Bilişsel Öğrenme Ürünlerine Etkisi**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

KOMİSYON (2005), **Yeni Öğretim Programlarını İnceleme ve Değerlendirme Raporu**, http://www.erg.sabanciuniv.edu/docs/mufredat_raporu.doc (28 Temmuz 2006'da indirilmiştir.).

MARSHALL, Julia, (1994), **Ana Dili ve Yazın(Edebiyat) Öğretimi**, (Çeviren: Cahit KÜLEBİ), Başak Yayınları, Ankara.

NUHOĞLU, Muallar Murat, GÖKKAYA, Hakan (2006), **Türkçe Öğretimi Uygulamaları**, Nobel Yayınları, Ankara.

Ortaöğretim Kurumlarında Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi ve Sorunları, (1994), Türk Eğitim Derneği, Ankara.

OZİL, Şeyda, TAPAN, Nilüfer (Hazırlayanlar), (1991), **Türkiye'nin Ders Kitapları (Ortaöğretim Ders Kitaplarına Eleştirel Bir Yaklaşım)**, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği-Cem Yayınevi, İstanbul.

ÖZ, Fevzi (2001), **Uygulamalı Türkçe Öğretimi**, Anı Yayıncılık, Ankara.

ÖZBAY, Murat (2006), **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II**, Öncü Kitap, Ankara.

ÖZDEMİR, Emin, (1967), **İlkokul Öğretmenleri İçin Türkçe Kılavuzu**, Ankara.

ÖZDEMİR, Emin, (1987), **İlkokul Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretim Kılavuzu**, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 3. Baskı.

SAĞIR, Mukim, (2002), **Türk Dil Bilgisi Öğretimi**, Nobel, Ankara.

SAKAOĞLU, Necdet, (2003), **Osmanlı'dan Günümüze Eğitim Tarihi**, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

ŞAHİNEL, Semih (2002), **Eleştirel Düşünme**, Pegema Yayıncılık, Ankara.

SALMONİ, Barak Aharon (2002), **Pedagogies of Patriotism: Teaching Socio-Political Community in Twentieth-Century Turkish and Egyptian Education (Vatanseverliğin Pedagojisi: Yirminci Yüzyılda Türk ve Mısır Eğitiminde Sosyo-politik Toplumun Öğretim)**, Harvard Üniversitesi (ABD), Yayınlanmamış Doktora Tezi.

SEARLE, Jean R. (2006), **Zihin Dil Toplum, Litera Yayıncılık**, İstanbul.

SELÇUK, Ziya vd. (2003), **Çoklu Zekâ Uygulamaları**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

SEVER, Sedat 'Nasıl Bir Türkçe Öğretimi?', <http://www.dildernegi.org.tr/sedatsever.html> (3 Aralık 2005'te indirilmiştir.)

SEVER, Sedat, (1997), **Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme**, Anı Yayıncılık, Ankara.

SEZER, Ayhan ve Diğerleri, (1991), **Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi**, A.Ü. Açık Öğretim Fakültesi, Eskişehir.

SOYSAL, Orhan, (1999), **Türk Dili ve Edebiyatı ile Türkçe Öğretiminin El Kitabı**, MEB, İstanbul.

SUBAŞI, Ramazan (2006), **2005-2006 Öğretim Yılından İtibaren Uygulanmakta Olan Yapılandırıcı Eğitim Programına Öğretmenlerin**

Bakışı (İstanbul İl Bağcılar İlçesi Örneği), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

TEKİN, Halil, (1980), **Okullarımızda Türkçe Öğretimi**, Ankara.

Temel Eğitim Programı: 1. Türkçe Eğitimi 2. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, (1982), Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

TEMİZYÜREK, Fahri, BALCI, Ahmet (2006), **Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Okulları Türkçe Programları**, Nobel Yayınları, Ankara.

Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Kılavuzu, (1986) MEGSB Yayınları, Ankara, 1986

Türkçe Öğretimi Özel Sayısı, (1983), Türk Dili dergisi, TDK, Ankara, sayı 379-380.

ÜN AÇIKGÖZ, Kamile (2006), **Aktif Öğrenme**, Biliş, İzmir, 8. Baskı.

ÜNALAN, Şükrü, (2001), **Türkçe Öğretimi**, Nobel Yayınları, Ankara.

Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim, (1991), Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği-Cem Yayınevi, İstanbul, 2. Baskı.

YILDIZ, Cemal (Editör) (2006), **Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi**, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

YILMAZ, Tahsin, (1974), **Eğitimde Eşitsizliğin Kaynaklarından Biri Olarak Dil Yapısının Okul Başarısındaki Rolü**, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Ankara.